

Bancaire zorgplicht bij zakelijke kredieten: wat houdt dit in?

LTB 2026/19

De bank heeft een bijzondere zorgplicht, ook wanneer zij optreedt als kredietverstrekker van een zakelijke partij. De inhoud en reikwijdte van deze zorgplicht zijn afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Dat betekent dat onder omstandigheden de zorgplicht met zich kan brengen dat de bank zich ervan moet vergewissen dat de kredietnemer bekend is met mogelijk op handen zijnde wetswijzigingen op het terrein waarop de kredietnemer actief is. En wanneer blijkt dat dit niet het geval is, kan de bank gehouden zijn haar kennis daarover met de kredietnemer te delen.

De bijzondere zorgplicht van banken jegens haar particuliere klanten is al langere tijd een gegeven. De Hoge Raad heeft echter in 2020 bevestigd dat de bank ook in zakelijke kredietverhoudingen een bijzondere zorgplicht heeft (ECLI:NL:HR:2020:1274; NJ 2021/35). Daarbij werd gelijk aangegeven dat de inhoud en reikwijdte van deze zorgplicht wel beperkt zijn, omdat een geldlening in het algemeen niet als een ingewikkeld product wordt beschouwd en de kredietnemer geen consument is. Het arrest van de Hoge Raad van 5 september 2025 (ECLI:NL:HR:2025:1237; JOR 2025/261) illustreert vanuit een bijzondere invalshoek wat de zorgplicht bij een zakelijk krediet kan inhouden. Wat was hier aan de hand?

Feiten

Een maatschap, die een melkveehouderij exploiteert, heeft in 2014 een bouw- en milieuvergunning verkregen om haar veestapel uit te breiden. Zij verzocht daarom aan haar bank een kredietofferte uit te brengen in verband met de aankoop van grond en bouw van een nieuwe stal. De bank bracht op 7 augustus 2014 een offerte uit, die op 23 oktober 2014 werd geaccepteerd. In de periode rondom de kredietverstrekking gold nog een systeem van koemelkquotering. Vooruitlopend op de afschaffing van dit systeem per 1 april 2015, werd op 30 juni 2014 een wetsvoorstel ingediend om de groei van de melkveehouderij te stimuleren. Bij brief van 3 oktober 2014 – dus voordat de kredietofferte door de maatschap werd geaccepteerd – kondigde de staatssecretaris aan dat wanneer door de groei van de melkveehouderij niet langer aan de fosfaatvoorwaarden voortvloeiende uit de Nitraatrichtlijn (EU 91/676/EEG) werd voldaan, productiebegrenzende maatregelen aan de orde zouden komen. Op 2 juli 2015 kondigde de staatssecretaris aan dat fosfaatrechten werden toegekend te berekenen aan de hand van de omvang van de veestapel van het betrokken bedrijf op de peildatum van 2 juli 2015. Dit stelsel trad in werking op 1 januari 2018. De bij beschik-

king van 5 januari 2018 aan de melkveehouders toegekende fosfaatrechten bleken onvoldoende om de uitbreiding, waarvoor de financiering was aangegaan, te realiseren. De maatschap heeft vervolgens, na vergeefs bezwaar en beroep tegen de beschikking, haar bank aansprakelijk gesteld voor schade ontstaan door schending door de bank van haar zorgplicht.

De rechtbank (ECLI:NL:RBMNE:2021:1050) wees de vordering af. Maar in hoger beroep had de maatschap meer succes (ECLI:NL:GHARL:2023:9205).

Het hof; relevante omstandigheden

Het hof overwoog dat de inhoud en de reikwijdte van de zorgplicht van de bank afhangen van de omstandigheden van het geval, waaronder: i) aard van de betrokken rechtsverhouding, ii) hoedanigheid van de klant, iii) ingewikkeldheid van het product en daaraan verbonden risico's en iv) de eventuele deskundigheid en relevante ervaring van de klant.

Hier was van belang dat de bank marktleider was in de agrarische sector en een relatie had met ongeveer 80% van de melkveehouders. Ook de omvang van haar marktaandeel van het gehele uitstaande obligo in de sector (tussen de 68% en 78%) werd meegewogen. Gelet op deze dominante positie mochten klanten verwachten dat de bank zich, mede ten behoeve van haar klanten, op de hoogte hield van alle relevante ontwikkelingen, waaronder mogelijke ontwikkelingen op wetgevingsgebied, zoals invoering van productiebeperkende maatregelen.

Ook was het, gezien het aan de kredietaanvraag ten grondslag liggende door de maten opgestelde bedrijfsplan, voor de bank helder dat de maatschap geen rekening hield met mogelijke productiebeperkende maatregelen.

Ten slotte vond het hof van belang dat de bank geen kenbaar onderscheid had gemaakt tussen het maatschapsvermogen en de privévermogens van de maten, onder meer blijken uit het feit dat de privéwoning onder haar hypotheekrecht viel.

Onder deze omstandigheden bracht de zorgplicht met zich dat de bank met de maatschap had moeten afstemmen of zij de mogelijke productiebeperkende maatregelen en de gevolgen daarvan voor haar bedrijfsvoering en financiering voldoende overzag om op die manier te beschermen tegen gebrek aan inzicht. Het verweer van de bank dat zij alleen behoefde te toetsen of de kredietnemer de financieringslasten kon voldoen en niet een kenbaar gebrek aan inzicht behoefde te corrigeren werd verworpen. Ook de stelling van de bank dat wetswijzigingen naar verkeersopvattingen voor risico van de ondernemer komen deed niet af aan het oordeel van het hof.

¹ Mr. A.M. Gunckel, senior-advocaat Nysingh advocaten-notarissen N.V., diana.gunckel@nysingh.nl, www.nysingh.nl.

De Hoge Raad; vergewisplicht en informatieplicht

De Hoge Raad volgt het hof. Hij herhaalt dat de maatschappelijke functie van banken een bijzondere zorgplicht met zich brengt, waarvan de reikwijdte en inhoud afhangen van de omstandigheden van het geval. Ook heeft het hof terecht de bijzondere omstandigheden genoemd, die met zich brengen dat de bank met de kredietnemers had moeten afstemmen of zij de mogelijk aanstaande productiebeperkende maatregelen en de gevolgen daarvan voor hun bedrijfsvoering en financiering voldoende overzagen. De bank moet zich ervan vergewissen of de ondernemer zich bewust is van mogelijk toekomstige productiebeperkingen en als dit niet het geval blijkt, haar kennis daarover delen. Er is geen grond om dergelijke verplichtingen in algemene zin uit te sluiten voor een geval waarin het gaat om een mogelijke wijziging van wetgeving op een terrein waarop de onderneming actief is.

De Hoge Raad honoreert de klacht van de bank dat het hof heeft verzuimd in te gaan op een aantal van de stellingen van de bank, die kunnen leiden tot het oordeel dat moet worden aangenomen dat de melkveehouders (toch) kennis hadden van de mogelijkheid van productiebeperkende maatregelen. De bank verwees in dat kader onder meer naar de bekendheid van de mestproblematiek, de verwijzingen in het bedrijfsplan naar marktontwikkelingen en de bijstand door een adviseur. Omdat het hof deze factoren niet kenbaar heeft betrokken, wordt verwezen naar een ander hof om de zaak te beslissen.

Toepasbare kennis in de praktijk

De uitspraak bevat op eerste lezing niet veel nieuws. Dat op de bank een bijzondere zorgplicht rust, hoe beperkt ook in geval van zakelijke kredieten, was al eerder uitgemaakt. Maar het is interessant om te zien dat deze zorgplicht kan betekenen dat moet worden geïnformeerd over mogelijke wetswijzigingen. Een bank, die marktleider is in een bepaalde sector, moet in dat kader eerst nagaan of een kredietnemer weet van een dergelijke mogelijk op handen zijnde wetswijziging. En als die bank vaststelt dat dit niet het geval is, dan zal zij haar kennis moeten delen met de kredietnemer.

Tegelijkertijd is van belang te onderkennen dat dit een heel specifieke casus betreft. In situaties waarin de bank niet zo'n duidelijke dominante marktpositie heeft, of waar dreigende wetswijzigingen niet zo bepalend zijn voor de inrichting van een onderneming, kan de analyse zomaar anders uitpakken. Ook blijkt uit de uitspraak dat de zorgplicht beperkt is en niet bijvoorbeeld betekent dat de bank adviezen moet verstrekken of dat op haar een algemene waarschuwingsplicht rust. Het blijft daarom van belang dat de ondernemers zich bij het aangaan van een kredietovereenkomst goed informeren en zo nodig laten bijstaan door eigen adviseurs.